

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Departament Prawno-Traktatowy

DPT.940.10.2023 / 2/DK

Warszawa, dnia 21 sierpnia 2023 r.

Pan Paweł Krężel
Zastępca Dyrektora
Departament Gospodarki Morskiej
Ministerstwo Infrastruktury

Szanowny Panie Dyrektorze,

W nawiązaniu pisma z dnia 25 lipca br. dotyczącego ograniczeń wobec Federacji Rosyjskiej w kontekście rejestracji statków będących własnością obywateli/podmiotów z Rosji w rejestrach państw członkowskich oraz zawijania do portów UE statków będących własnością obywateli Rosji lub osób/podmiotów powiązanych z Rosją (DGM-1.80.22.2023) pozwalamy sobie przekazać syntetyczne stanowisko Departamentu Prawno-Traktatowego, które może być dla Państwa pomocne.

Przepisy rozporządzenia Rady (UE) 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. *dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie* **nie zawierają *explicite* zakazu rejestracji statków**, analogicznego w swoim brzmieniu do zakazu przewidzianego na mocy art. 43 ust. 1 lit. e *rozporządzenia Rady (UE) dotyczącego środków ograniczających skierowanych przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej*, **zgodnie z którym zakazane jest rejestrowanie lub utrzymywanie w rejestrze statku, który jest własnością, pozostaje pod kontrolą lub jest użytkowany przez KRLD lub obywateli KRLD**, statku wymienionego w załączniku XVIII lub wyrejestrowanego przez inne państwo na podstawie pkt 24 rezolucji RB ONZ 2321 (2016), pkt 8 rezolucji RB ONZ 2375 (2017) lub pkt 12 rezolucji RB ONZ 2397 (2017).

Zgodnie z art. 3ea ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) 833/2014 po dniu 16 kwietnia 2022 r. zakazuje się udzielania dostępu do portów, a po dniu 29 lipca 2022 r. – dostępu do śluz na terytorium Unii wszelkim statkom zarejestrowanym pod banderą Rosji, z wyjątkiem dostępu do śluz w celu opuszczenia terytorium Unii. Zakaz ten stosuje się do statków, które zmieniły swoją rosyjską banderę lub swoją rejestrację na banderę lub rejestr jakiegokolwiek innego państwa po dniu 24 lutego 2022 r.

Z wykładni literalnej niniejszego przepisu wynika, że zakaz zawijania do portów dotyczy wyłącznie statków zarejestrowanym pod banderą Rosji lub takich, które miały rosyjską banderę i zmieniły ją na banderę innego państwa po 24 lutego 2022 r. Przepis nie zawiera

przesłanki powiązania własności statku z państwem rosyjskim, w związku z tym nie stanowi ograniczenia dla statków będących własnością obywateli Rosji lub osób/podmiotów powiązanych z Rosją do zawijania do portów w państwach członkowskich – które miały inną banderę niż rosyjska przed 22 lutego 2022 r. W ocenie Komisji Europejskiej zakaz obowiązuje niezależnie od własności statku. Artykuł 3ea rozporządzenia nie stanowi podstawy prawnej zakazującej zawijania do portów UE statków powiązanych z Rosją jedynie poprzez podmiot właściciela (zob. pkt 11 załączonego dokumentu *Frequently Asked Questions- Access to EU Ports*).

Pragniemy zwrócić uwagę, że we wszystkich regulacjach Unii Europejskiej wprowadzających środki ograniczające poszczególne ograniczenia zostały precyzyjnie określone, dotyczą więc określonych podmiotów, określonych towarów czy określonych sytuacji. Tym samym, **z przywołanego zakazu dotyczącego dostępu do portów, nie można wywieść konkretnego ograniczenia sektorowego dotyczącego zakazu rejestracji statków należących do podmiotów z Federacji Rosyjskiej**. Biorąc także pod uwagę fakt, że ograniczenie dotyczące rejestracji statków funkcjonuje w ramach innych przepisów wprowadzających środki ograniczające Unii Europejskiej tj. w przywołanym już rozporządzeniu Rady (UE) 1509/2017, brak analogicznych uregulowań w ramach ograniczeń wobec Federacji Rosyjskiej należy uznać za celowe działanie legislacyjne.

Niezależnie od tego zakaz świadczenia usług rejestrowych może być rozpatrywany każdorazowo w kontekście **ograniczeń podmiotowych mających zastosowanie wobec określonych osób lub podmiotów** tj. art. 2 *Rozporządzenia Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających*, przewidującego **zamrożenie środków finansowych i zasobów gospodarczych** określonych osób i podmiotów, a także zakaz udostępniania środków finansowych i zasobów gospodarczych takim osobom lub podmiotom. Statki stanowiące zasoby gospodarcze osób i podmiotów objętych ograniczeniami podlegają zamrożeniu. **W ocenie Komisji Europejskiej, oznacza to również, że żadne usługi, w tym usługi morskie, nie mogą być świadczone na rzecz statków będących własnością osób lub podmiotów objętych tymi ograniczeniami.**

Ponadto wszelkie działania, w tym zmianę bandery lub rejestru, należy rozpatrywać w kontekście art. 12 rozporządzenia Rady (UE) 833/2014, zgodnie z którym zakazuje się świadomego i umyślnego udziału w działaniach, których celem lub skutkiem jest obejście zakazów ustanowionych tym rozporządzeniem.

Odnosząc się do kwestii dotyczącej podstawy prawnej pozwalającej na nierejestrowanie lub wyrejestrowanie z urzędu jednostek należących do podmiotów z Federacji Rosyjskiej, tak jak wskazaliśmy powyżej obowiązujące przepisy Unii Europejskiej **nie przewidują zakazu rejestru i utrzymywania w rejestrze statku, który jest własnością, pozostaje pod kontrolą lub jest użytkowany przez osobę lub podmiot z Federacji Rosyjskiej**. Taki

przepis, mógłby stanowić samoistną przesłankę pozwalającą na nierejestrowanie i wyrejestrowania z urzędu jednostek należących do podmiotów z Federacji Rosyjskiej. Pośilkowo natomiast można ocenić każdy poszczególny przypadek indywidualnie w świetle przywołanych ograniczeń podmiotowych (art. 2 rozporządzenia Rady (UE) 269/2014) oraz zakazu obchodzenia przepisów (art. 12 rozporządzenia Rady (UE) 833/2014).

Pozostawiamy Państwu ocenę unormowań krajowych, w tym przepisów ustawy z dnia 18 września 2001 r. - Kodeks morski (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1309), które mogłyby znaleźć zastosowanie w przedstawionej sprawie.

Z wyrazami szacunku,

Konrad Marciniak

Dyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego

(podpisano elektronicznie)